

FNF Hordaland

ÅRSRAPPORT FNF-HORDALAND 2012

Innledning:

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland ble stiftet i februar 2001 og er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner i fylket. Forumet ble opprettet ut i fra et behov om å gjøre natur- og friluftslivsorganisasjonene i fylket mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena.

Hovedmålet til FNF Hordaland er å opprettholde natur- og friluftslivskvaliteter i fylket. Dernest er målet å forbedre natur og friluftskvaliteter, samt å sikre friluftsområder. Dette gjøres innad i FNF og i samarbeid med fylkeskommunen og fylkesmannen.

I 2012 har FNF hatt følgende oppgaver:

1. Høringsuttalelser i utvalgte arealsaker og bruke sin klagerett.
2. Styrke nettverket og informasjonsflyten mellom FNF-organisasjonene
3. Jobbe for at videre utbygging av linjenettet ikke går på bekostning av viktige natur- og friluftsverdier.
4. Opprettholde og styrke den etablerte kontakten med Hordaland fylkeskommune og Fylkesmannen i Hordaland
5. Fremme naturvernsaker fram mot riksvalet i 2012

I likhet med tidligere år valgte arbeidsutvalget å prioritere konsesjonssaker i fylket da utbyggingspresset her er særlig stort.

Organisering:

Bergen Turlag er arbeidsgiver og har koordinatorkfunksjonen til FNF Hordaland. Stillingen styres av et arbeidsutvalg bestående av representanter fra Bergen Turlag, Naturvernforbundet Hordaland, Bergen og Omegn Friluftsråd og NJFF Hordaland. Det har i 2012 vært tre møter i arbeidsutvalget. Se referater i vedlegg.

Arbeidet har bestått i å koordinere og fremme kontakt mellom medlemsorganisasjonene i nettverket, samt representere disse i ulike fora. FNF koordinatoren har vært sykemeldt i lengre perioder i 2012.

Saker:

Det er stort press fra kraftbransjen på naturverdiene i fylket. Dette gjelder først og fremst utbygging av ny vannkraft og fremføring av nytt linjenett. Slike prosjekter truer både friluftslivsinteressene og naturkvalitetene, som i noen deler av fylket er unike både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

De viktigste sakene i Hordaland 2011 har vært:

Utbyggingssaker – vannkraft

FNF har i 2012 arbeidet mye med følgende saker:

1) Flytting av Vaksdalsvassdraget over til Samnangervassdraget

FNF deltok på folkemøte i Vaksdal, befaring med BKK og arbeidet munnet ut i et innspill til NVE om hva vi mener må være med i en konsesjonsutredning.

2) Øystesevassdraget

FNF vært med på å arbeide frem en høringsuttalelse til NVE knyttet til søknader om utbygging av Øystesevassdraget. Øystesevassdraget er et av de få større vassdrag i fylket som fortsatt er intakt.

3) Rullestadvassdraget

FNF har arbeidet mye med den planlagte vannkraftutbyggingen i Rullestad og Skromme i Etne kommune, i samarbeid med Bergen Turlag, Naturvernforbundet Hordaland, NJFF Hordaland og Haugesund turistforening. Koordinator har deltatt på befaringer i området, og det ble sendt inn en fellesuttalelse fra FNF Hordaland.

4) Brydalen i Ortnevik

FNF støttet Bergen Turlag i arbeidet med en høringsuttalelse knyttet til utbygging av Trolleholselva i Ortnevik, Høyanger kommune. Utbyggingen er nærheten av Brydalen Turisthytte.

5) 5 kraftverk i Valldalen, Odda kommune

FNF engasjerte seg i den planlagte utbyggingen av 5 kraftverk i Valldalen, et dalføre som strekker seg inn mot Hardangervidda nasjonalpark. FNF var på befaring i området, har vært i dialog med grunneier, og det ble levert en fellesuttalelse i samarbeid mellom Bergen Turlag, Naturvernforbundet Hordaland og Haugesund Turistforening (det omsøkte området er et av HTs viktige utfartsområder, selv om det ligger i Hordaland).

Strømnett – utbygging av linjer

En svært viktig sak i 2012 har vært BKKs planlagte bygging av linjen Modalen–Mongstad. FNF har deltatt i saken fra begynnelsen, med befaringer, deltagelse på møter og kommet med uttale til OED etter at NVE innstilte på et særdeles dårlig trasevalg i 2011. Linjen vil blant annet gå over T-merka rute mellom Skavlabu og Vardadalsbu turisthytte. Stort press fra organisasjonene samt kommuner og grunneiere fikk NVE og BKK til å gå for en ny runde med utredning av nye trasé-alternativer, tross i at prosessen var på overtid.

FNF har i samarbeid med Turlaget levert inn høringsuttalelse etter en god dialog med BKK.

Sikring av friluftsområder

Statskog gjennomfører i perioden 2011-2017 et omfattende salg av spredte skogeiendommer, hvorav flere er lokalisert i Hordaland. Et av de områdene som vil legges ut for salg i 2013 er Raudlia/Stokkedalen i Os kommune. Dette er et område som berører interessene og aktivitetene til flere av organisasjonene i FNF Hordaland, både Friluftsrådet (BOF) som har tilrettelagt store deler

av området og har flere hytter der, NJFF som har hatt jakt- og fiskeretter i området i over 100 år, og Os Turlag (et lokallag til Bergen Turlag) som har det som sitt nærområde. FNF jobbet mye med å samle inn og spre informasjon om området høsten 2012, og var bl.a. på befarings i området sammen med NJFF. Dette arbeidet videreføres i 2013.

Øvrig arbeid – løpende saker og møter

FNF har deltatt på møter med offentlige instanser knyttet til regionalt planarbeid. FNF har fortsatt å arbeide med enkeltsaker innen småkraft; med flere høringsuttaler, befaringer, artikler og møter med berørte parter. FNF koordinatoren har blant annet holdt foredrag på konferanse til Statnett og på møte til miljøpartiet De Grønne. Koordinatoren har også deltatt i DNT Vest samarbeidet, både med deltagelse på møter og innsamling av informasjon og fakta. Koordinatoren har i denne prosessen samarbeidet med FNF koordinatorene i Rogaland og i Sogn og Fjordane.

Fellesuttalelser fra FNF Hordaland:

- Uttalelse til søknad om bygging av ny 66 kV kraftledning mellom Rullestad og Blåfalli III i Etne og Kvinnherad
- Uttalelse til vannkraftutbygging i Rullestad og Skromme i Etne kommune (Rullestadvassdraget)
- Uttalelse til søknad om bygging av fem kraftverk i Valldalen, Odda kommune
- Uttalelse til utkast for Vesentlige vannforvaltningsspørsmål, Vannregion Hordaland

Økonomi:

Årsregnskapet for 2012 er vedlagt i eget dokument. FNF Hordaland mottok 50.000 kr mindre i støtte enn det ble søkt om i 2012. Dette gikk ut over budsjetterte kostnader for møter/ seminarer og øvrige arrangement. Sluttregnskapet viser et negativt resultat på 5.000 kr. Stillingen er pr 1.1.2013 økt til 100 %, så forumet er avhengig av økte inntekter i 2013 for å snu denne negative trenden.

Vedlegg: Referat frå tre AU møter

Referat AU-møte og Årsmøte FNF Hordaland 29. mars 2012 kl. 13.00

Tilstede: Terje Wangsholm for NJFF, Oddvar Skre og Nils Tore Skogland for Naturvernforbundet, Helene Ødven for Bergen Turlag, Åge Landro for BOF og Jan Bjørge som FNF koordinator.

- 1   Årsrapport og regnskap for FNF Hordaland 2011 ble gjennomgått. Åge Landro etterlyste resultatoppgåvelser i rapporten og hvorvidt FNF Hordaland har lykkas i sitt arbeid. Dette ble debattert og blant annet vanskeligheten av å måle suksess i naturvernarbeidet ble poengtert.
- 2   Resultater fra den nasjonale brukerundersøkelsen av FNF ble presentert. Resultatene av denne spriket veldig og gav få klare konklusjoner. Datamaterialet er ubehandlet da tallene er helt ferske. Koordinator vil komme tilbake med en bedre presentasjon som gir bedre forståelse av materialet så snart det foreligger fra den sentrale styringsgruppen. Presentasjonen førte vidare til en lengre diskusjon om organiseringen av FNF Hordaland og hvordan vi oppnår best resultater i arbeidet. Landro sa blant annet at det er lite å hente på høringsuttalelser, men at vi bør engasjere oss strategisk og at arbeidet bør dreies mot politisk påvirkning. Ødven poengterte vi da måtte få opp frekvensen av AU-møter. Skogland anførte at FNF f.o.f. er til for organisasjonene (ikke myndighetene) og at arbeidet må føre til flere engasjerte frivillige.
- 3   Nils Tore Skogland presenterte ”Verdier i Vann” og inviterte samtidig til samarbeid på flere av punktene i prosjektet. Dette ble positivt mottatt. Det kom blant annet frem at noen av aktivitetene kan foregå på områder til BOF og at dette muligens kan utløse ulike midler.
- 4   Åge Landro presenterte BOF og de viktigste utfordringene framover. Han oppsummerte to hovedutfordringer: Forurensing og sikringssaker. De har 10-15 sikringssaker på gang og har 6 søknader inne for 2012. En viktig faktor framover er at Statskog skal kvitte seg med store eiendommer på Vestlandet og at dette f.o.f. vil skje til markedspris.
- 5   Terje Wangsholm gikk gjennom hovedpunktene i avsnittet ”om naturforvaltning” i årsplanen 2012/13 for NJFF Hordaland som nylig var vedtatt på årsmøtet. Spesielt på arealforvaltning er det sammenfallende interesser med de andre organisasjonene.
- 6   Helene Ødven orienterte om samarbeidet i ”DNT Vest”, hvor medlemsforeningene i DNT fra Stavanger til Ålesund har gått sammen i et strategisk arbeid mot utbygging i kyst- og fjordlandskapet. Dette samarbeidet har blant annet løftet saken opp i egen organisasjon og forbedret kommunikasjonen.

7 Arbeidsplan for FNF Hordaland 2012: Den vedlagte kalenderen som koordinator la fram ble ansett som alt for tynn og lite konkret. Åge Landro foreslo i stedet at hver forening på neste møte la fram to saker som de ønsker å arbeide med og som samtidig har potensial for samarbeid innad i FNF. Dette ble vedtatt og neste møte ble satt til

7 Møtekalender for AU ut året 2012 ble utsatt til neste møte den 2. mai.

Årsmøte FNF Hordaland

Ca. kl. 14.45 ble AU-møtet avsluttet og årsmøtet i FNF Hordaland ble umiddelbart satt i gang. Innkallingen ble godkjent men det ble poengtert at papirene må ut tidligere og at årsmøtet for 2012 bør holdes i løpet av januar måned. Ingen flere var møtt fram ifb. med årsmøtet. På innkallingen var det satt opp to saker:

1. Godkjenning av Årsrapport og regnskap FNF Hordaland 2011
2. Godkjenning av Arbeidsplan FNF Hordaland

Årsmøtet godkjente vedlagte årsrapport og regnskap for 2011. Det ble videre vedtatt at AU fastsetter arbeidsplan og budsjett.

Referent:
Jan Bjørge

Referat AU-Møte FNF Hordaland Helleneset 19.06.2012 kl. 10-12

Tilstede: Åge Landro, Frithjof Fosse, Oddvar Skre, Nils Tore Skogland, Terje Wangsholm og Jan Bjørge

Vi fikk en omvisning på nybygget området til BOF, samt en innføring i deres ulike aktiviteter og ansvarsområder.

Sakslisten var som følger:

1. *Hver organisasjon presenterer 2 saker de ønsker å prioritere i FNF Hordaland (jf. AU møtet 29. mars)*
2. *Samarbeidsrutiner i FNF Hordaland*
3. *Møtekalender AU ut 2012*
4. *Ansettelsesforhold FNF koordinator*
5. *Eventuelt*

Sak 1 Hver organisasjon presenterer 2 saker:

BOF presenterte sitt hovedforslag til samarbeidspunkt: Håøya friluftsområde i Meland kommune. Planene retter seg først og fremst mot Bergen Turlag som er ønsket som driver av bygningsmasse på stedet, mens BOF fortsetter å drifte grunnen. Direktoratet for Naturforvaltning er eier av stedet

som er et sikret friluftsområde. Konseptet kan utvides til at andre organisasjoner benytter stedet i sin virksomhet, ikke minst Naturvernforbundet og NJFF, men også videre i forbindelse med det fylkeskommunale AKTIV Saman. På denne måten kan område skape synergier, f.eks. gjennom integreringsarbeid til Røde Kors, Way Forevard, Norsk Livredningssselskap etc.

Som andre sak holdt BOF frem utfordringen med forurensing av kystsona, spesielt av plastavfall. Som eksempel ble Eiavik på Flatøy fremhevet. Strømforholdene det slik at store mengder plastavfall ender nettopp her, men det er flere liknende steder langs kysten. Det er behov for ryddeaksjoner og holdningsskapende arbeid; og BOF ønsker samarbeid her.

Naturvernforbundet (NVH) presenterte ”Verdier i Vann” som et samarbeidsprosjekt i FNF. Prosjektet har som formål å skape større bevissthet omkring vassdragsnaturen i fylket. Dette gskal gjøres gjennom blant annet å kartlegge omfanget av vassdragsregulering, aktiviteter i ”Den Naturlige skolesekken”, registrering av artsobservasjoner, fotokonkurranse, nettsider etc. Prosjektet er godt i gang. NVH har tatt skrittet med å ”kjøre i gang for fullt”. Hovedutfordringen er finansiering og å få flere folk aktivisert. Åge Landro påpekte at prosjektet har mange sammenfallende aktiviteter med BOF og sa at det er viktig og ”flette dette inn”.

Som andre sak tok NVH frem behovet for samarbeid i tyngre arealsaker i fylket som deltakelse i planarbeid, høringsuttalelser etc. Ønsket er at man tar en runde i alle organisasjonene for å se hvordan en sammen kan bidra på hver sin måte. NVH opplever at det er krevende å få frivillige til å gjøre dette.

Bergen Turlag (BT) presenterte at de ønsker at FNF koordinator bidrar inn med support og utarbeidelse av faktagrunnlag til ”DNT Vest” samarbeidet. Dette er et samarbeid mellom de ulike DNT- medlemsforeningene på Vestlandet (fra Stavanger til Ålesund) og har som agenda å verne om kyst- og fjordlandskapet mot økt kraftutbygging. FNF kan spille en viktig rolle for å støtte de frivillige og tillitsvalgte i DNT i dette arbeidet.

Den andre saken til BT er et spesielt fokus på Bergsdalen fjellområde. Dette er det viktigste friluftsområdet for Bergen og ett av BTs kjerneområder. BT driver flere hytter og ruter i området og har planer om å bygge ny hytte her. Bergsdalen berører Vaksdal, Voss, Samnanger og Kvam kommuner. Flere av disse kommunene har rullerende arealplaner, men aller viktigst er BKK og andre har store utbyggingsprosjekter i forhold til vannkraft og strømmnett.

Jeger- og Fisker NJFF presenterte det forestående salget av Rødlia og Stokkedalen som en viktig samarbeidssak. Her er det viktig å opprettholde friluftsverdiene, men også jakt- og fiskerettighetene. Spesielt er opplæringsjakten i området viktig, noe en evt. nye eier (eller evt. vernestatus) må forholde seg til. Bergen Jeger- og Fisk har forvaltet dette området i ca. 100 år

Som det andre viktige satsingsområdet er en felles innsats mot lakselus, og rømming etc. fra oppdrettsnæringen. Spesielt er problemene store i Hardangerfjorden. BOF uttrykte ”full backup på dette” mens Nils Tore trakk fram Naturvernforbundets ”levende kyst” kampanje hvor det også er sterkt fokus på disse problemene. Et praktisk eksempel som ble nevnt er et prosjekt med filming under vann i Kårtvedtpollen som dokumentasjon på miljøtilstanden.

Sak 2 Samarbeidsrutiner i FNF Hordaland:

Grunnet tidspress ble ikke dette punktet diskutert. Det var enighet om at koordinator ferdigstiller referat, legger fram sin ferieplan og gir et forslag til arbeidsoppgaver fram til neste AU-Møte. Evt. videre behandling av dette går via e-post.

Sak 3 Møtekalender AU:

Dette punktet ble behandlet til slutt, og det ble ikke utarbeidet noen møteplan for resten av 2012. Det var en del diskusjon over når det kunne passe for alle. Etter forslag fra BOF landet man på 20. august, med mulighet for å inkludere befarings med båt til Håøya.

Sak 4 Ansettelsesforhold FNF koordinator:

Koordinator orienterte om at Rannveig Nordhagen kommer tilbake fra permisjon etter nyttår. Vikariatet som var datert til 1. september 2012 var derfor forlenget ut året. Det er usikkert om Rannveig vil gå tilbake til stillingen i FNF, eller ha hele engasjementet i BT. Stillingen må i så fall lyses ut. Det er tidligere uttrykt ønske om 100 % stilling i FNF, mot dagens 80 %. Helene Ødven fremmer forslag til vedtak til høstens møte.

Sak 5 Eventuelt:

Ingen saker under eventuelt.

Referent: Jan Bjørge

Referat AU-Møte FNF Hordaland Friluftslivets Hus 20.09.2012 kl. 10.15-12.30

Tilstede: Helene Ødven, Nils Tore Skogland, Terje Wangsholm og Jan Bjørge

Åge Landro meldte forfall med følgende e-post: ”Jeg beklager at jeg ikke rekker møtet i dag pga av forberedelse til vårt styremøte. Jeg lover å ha full fokus på FNF samarbeidet utover høsten og jeg har stor tro på at vi kan få mye konstruktivt ut av samarbeidet, forutsatt at vi har et velfungerende sekretariat og at vi kan enes om noen sentrale prosjekt slik vi har hatt intensjoner om.”

Dagsorden på møtet:

6. Gjennomgang referat
7. Oppgaver tilknyttet de sakene organisasjonene ønsker å prioritere i FNF samarbeidet
8. Ansettelse FNF koordinator i 100% stilling
9. Møtekalender AU ut 2012
10. Eventuelt

1. Gjennomgang referat

Nils Tore påpekte at prosjektet Verdier i vann” ikke er i full gang. De sliter fortsatt med finansieringen. Det er kun den naturlige skolesekken . Ellers så har NVH fått mange nye frivillige, ca. 30 stk., siden i fjor høst.

NVH henvendt seg til BOF for samarbeid og har bl.a.a sett på støtteordninger for aktiviteter med barn i FL via BOF. Ikke igangsatt for ikke å konkurrere med NJFF. Alternativt å drive læreropplæring.

Ellers ble referatet godkjent.

2. Oppgaver tilknyttet de sakene organisasjonene ønsker å prioritere i FNF samarbeidet

Nils Tore påpekte at den vedlagte listen av saker (Excel dok.) som ble fremlagt til innkallingen ikke var i tråd med intensjonene. I stedet for å jobbe med alle sakene var meningen å prioritere blant dem. I tillegg var det viktig at dette ikke skulle være enkeltsaker koordinator skulle jobbe inn mot

organisasjonene med, men samarbeidssaker på tvers av organisasjonene. Både Helene og Terje var enige i dette.

Helene påpekte videre at en viktig felles sak, som ikke var blant de to sakene hver av organisasjonen la frem i juni, er arbeid med politisk påvirkning og felles satsing fram mot valget i 2013. Det var enighet om at dette var viktige FNF-oppgaver.

Det ble diskutert ulike strategier og opplegg fram mot stortingsvalget i september 2013. Nils Tore la fram erfaringer NVH har hatt med en valgundersøkelse, et omfattende opplegg rundt intervju og kartlegging av listekandidater, ved tidligere valg. Han mente at dette kunne ha noe for seg og at organisasjonen muligens kan samarbeide om et liknende opplegg. Tilbakemeldingene fra de andre var gode. Nils Tore sender over undersøkelsen. Jan fortalte at FRIFO har liknende opplegg på gang som de vil presentere for FNF i de ulike fylkene.

Helene la fram viktigheten av å samarbeide om allerede eksisterende aktiviteter, da det er tungt å dra i gang nye. Et eksempel er NVHs "Naturlig onsdag" hvor gjerne Bergen Turlag, NJFF m.fl. kan bidra på ulike temaer og at informasjon om dette spres internt i organisasjonene.

En slik fremgangsmåte var det stor enighet om og det ble vedtatt at FNF koordinator blir med i Naturlig onsdag gruppa.

Det ble videre fremhevet at FNF-koordinator bør delta på årsmøter og i evt. i aktuelle utvalg i de ulike organisasjonene for å styrke samarbeidet på tvers.

Det ble videre formulert en hovedutfordring for FNF samarbeidet og oppgaver til koordinator: Få oversikt i plan- og utbyggingssaker i fylket, og samtidig skape blest om de viktige sakene og få synspunktene til organisasjonene ut i media. Både BT, NVH og NJFF har behov for å dele kompetanse og være på banen når sakene kommer frem i media, har høringsfrist e.l. FNF koordinator må være "tett på" i slike prosesser.

Terje orienterte om at Statskog legger ut nye områder for salg den 28. sept. Det er et håp om at at Rødlia / Stokkedalen først kommer ut til neste år. Det er likevel viktig å handle nå. NJFF må ha tett dialog med BOF i denne sammenheng. Jan kontakter Linda Lohne i Os Turlag vedr engasjement herfra. Dette er også en viktig sak for NVH. Et fokusområde vil være områdets betydning for barne- og familieaktiviteter.

3 Ansettelse FNF koordinator i 100% stilling

Helene informerte om at Rannveig Nordhagen sannsynligvis ikke kommer tilbake til nyttår da hun har søkt forlenget permisjon fram til sommeren 2013.

Det har til nå kommet inn 6 søknader til koordinator-stillingen, men det er flere som har ringt og fristen går ut 27. sept. Av de seks søknadene var det flere høyt kvalifiserte kandidater.

Intervjukkommite er Helene og Nils Tore.

4 Møtekalender AU ut 2012

Neste møte blir mandag 22. oktober. Foreslått tidspunkt er kl. 13.00. Foreløpig én sak på agenda: Ansettelse av ny FNF-koordinator.

5 Eventuelt

Helene og Nils Tore la frem forventninger til FNF-koordinator:

- Det skal sendes ut inkalling minst en uke før møtene finne sted.
- Møtene skal ha en klar dagsorden
- Referat fra møtene skal sendes ut innen en uke

Referent: Jan Bjørge